

Lovforslag nr. L 216. Fremsat den 16. marts 1994 af energiministeren (Jann Sjursen)

Forslag

til

Lov om statstilskud til fremme af tilslutning til kulkraftvarme

§ 1. Der kan gives statstilskud til fremme af tilslutning til kulbaseret kraftvarme som kompensation for forhøjelsen af kulafgiften efter lov nr. 490 af 30. juni 1993 om ændring af lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v. og lov om kuldioxidafgift af visse energiprodukter.

Stk. 2. Tilskuddet gives til forsyningsvirksomheder, som distribuerer kulbaseret kraftvarme, når forbrugerprisen for fjernvarme i de pågældende virksomheder er høj i forhold til tilsvarende forsyningsvirksomheder, som distribuerer kulbaseret kraftvarme.

§ 2. Forsyningsvirksomhederne skal anvende det i § 1 nævnte tilskud til at give kompensation til forbrugere, som tilslutter sig pågældende forsyningsvirksomheder.

Stk. 2. Tilskud gives som faste beløb for boliger i parcelhuse og i flerfamilieejendomme.

Stk. 3. Der kan ikke gives tilskud til kompensation til forbrugere i ejendomme med blokvarmecentraler med en varmekapacitet på mere end 0,25 MW.

§ 3. Kompensationen gives som tilskud til forbrugerens udgifter ved tilslutning til fjernvarme eller som rabat for fjernvarmelevering i op til 5 år.

Stk. 2. Kompensationens størrelse og art specificeres tydeligt i aftalen med forbrugeren om tilslutning til fjernvarme.

§ 4. Energistyrelsen meddeler en gang årligt tilsagn om tilskud til forsyningsvirksomhederne på grundlag af ansøgning herom.

Stk. 2. Energistyrelsen udbetaler tilskud til forsyningsvirksomhederne efter ansøgning, bi-

lagt fornøden dokumentation for indgåede aftaler om kompensation.

§ 5. Energistyrelsen kan træffe afgørelse om, at tilsagn om tilskud bortfalder, hvis forsyningsvirksomheden har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger eller fortiet oplysninger af betydning for ansøgningen. Hvis et tilskud er udbetalt i henhold til et sådant tilsagn, kan det kræves tilbagebetalt fra forsyningsvirksomheden.

Stk. 2. Forsyningsvirksomheden skal tilbagebetale tilskud, der ikke videregives til forbrugere. Endvidere skal forsyningsvirksomheden tilbagebetale tilskud i de tilfælde, hvor en forbruger, som har modtaget kompensation, hæver aftalen om levering inden for 5 år.

§ 6. Energistyrelsens afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 7. Energiministeren kan fastsætte regler om lovens gennemførelse, herunder betingelser for at få tilskud, tilskuddets størrelse, regler om udbetaling, tidsfrister efter § 4 samt nødvendige kontrolforanstaltninger vedrørende anvendelsen af tilskud.

Stk. 2. Energiministeren kan fastsætte regler om udformningen af aftaler med forbrugerne om kompensation.

Stk. 3. Energiministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang tilskud efter denne lov kan ydes i forbindelse med statstilskud efter anden lovgivning.

Stk. 4. Energiministeren kan bemyndige Energistyrelsen til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

§ 8. I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jf. lovbe- kendtgørelse nr. 809 af 7. oktober 1993, som senest ændret ved lov nr. 1122 af 22. december 1993, foretages følgende ændring:

I § 7 F indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Kompensation i henhold til lov om statstilskud til fremme af tilslutning til kul- kraftvarme skal ikke medregnes til forbruge- rens skattepligtige indkomst. Stk. 2 finder til- svarende anvendelse for den del af udgifterne,

som svarer til kompensation, som er skattefri efter 1. pkt.«.

§ 9. Tidspunktet for lovens ikrafttræden fast- sættes af energiministeren.

Stk. 2. Lovens bestemmelser om kompensa- tion finder anvendelse for forbrugere, som til- slutter sig de omhandlede forsyningsvirksom- heder, efter denne lovs ikrafttræden.

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Ved lovforslaget indføres et statstilskud med henblik på at yde en målrettet kompensation for forhøjelsen af kulafgiften, således at den fremtidige tilslutning til kulbaseret kraftvarme kan fastholdes. Den foreslåede ordning vil blive rettet imod de forsyningsvirksomheder, hvor tilslutningen af nye forbrugere kan ventes at blive påvirket negativt af afgiftsforhøjelsen.

Den foreslåede kompensationsordning er en opfølgning på den forhøjelse af kulafgiften, som blev vedtaget i 1993 som et led i »de grønne afgifter«. Ved lov nr. 490 af 30. juni 1993 om ændring af lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v. og lov om kuldioxidafgift af visse energiprodukter blev afgiften for kul forhøjet fra de nugældende 690 kr. pr. ton til 1.040 kr. pr. ton pr. 1. januar 1998; forhøjelsen gennemføres trinvis, første gang pr. 1. januar 1995.

Forhøjelsen af kulafgiften vil i de fleste områder medføre en forhøjelse af afgiftsbelastningen på henved 900 kr. årligt for et typisk parcelhus i 1998, hvor afgiftsforhøjelsen slår fuldt ud igennem. For de billigste kraftvarmeområder vil afgiftsbelastningen stige med ca. 600 kr. årligt.

I bemærkningerne til lovforslaget om forhøjelse af kulafgiften påpeges, at kulbaseret kraftvarme fortsat vil høre til de absolut billigste opvarmningsformer i de udbyggede kraftvarmeområder, hvor der er stor brugertilslutning, og nettet i vid udstrækning er afskrevet. Videre anføres det om baggrunden for det foreslåede tilskud:

»I visse områder, hvor kraftvarmenettet er nyt eller under opbygning, er det imidlertid afgørende for rentabiliteten, at der sker en tilslutning til varmenetene som forudsat. Regeringen vil derfor gennem en målrettet kompensationsordning sikre, at kulafgiftsforhøjelsen ikke fjerner incitamentet til at tilslutte sig varmenettet i de mest sårbare områder«.

Det er vigtigt at sikre, at de potentielle forbrugere i disse områder fortsat er motiverede for at aftage

fjernvarme uanset kulafgiftsforhøjelsen. En sikring af tilslutningen er afgørende både for forsyningsvirksomhedens rentabilitet og for brugerøkonomien, idet indtægterne fra nye forbrugere også vil komme priserne til de bestående forbrugere til gode. Derudover vil en fortrængning af de hidtidige opvarmningsformer (mest individuel oliefyling, men også elopvarmning) indebære energibesparelser og dermed miljøfordele.

Pålæg om tilslutningspligt efter bestemmelserne i varmeforsyningsloven vil ikke være tilstrækkeligt til at sikre en hurtig udvikling af tilslutningen, idet der er 9 års frist for tilslutningspligt for bestående bebyggelse, og idet tilslutningspligten ikke indebærer en aftagepligt.

Ordningen vil blive målrettet til de kulbaserede kraftvarmeforsyninger, hvor varmeprisen er relativ høj, og hvor den fremtidige tilslutning af forbrugere derfor kan ventes at blive påvirket negativt på grund af afgiftsforhøjelsen.

Varmeprisen varierer en del og er erfaringsmæssigt relativ høj i nye forsyningsområder og områder, som stadig er under udbygning. Det skyldes store afskrivninger og finansieringsomkostninger til udbygningen med nye kraftvarmenet og en relativ lav brugertilslutning. Varmeprisen skal ifølge varmeforsyningsloven være omkostningsægte, således at prisen afspejler de reelle omkostningsforhold.

Bedømmelsen af tilskudsbehovet vil derfor blive baseret på varmeprisens niveau i forhold til andre kulkraftvarmeforsyninger, hvorved der vil blive taget hensyn til, om kraftvarmenettet er nyt, eller brugertilslutningen i forsyningsområdet er under opbygning.

Dette indebærer, at forsyningsvirksomheder, som har en forholdsvis lav varmepris, hvilket f.eks. afspejler et udbygget forsyningsnet og en høj varmevirkningsgrad, ikke kan få tilskud.

Det imødeses ud fra de foreliggende oplysninger og vurderinger, at ordningen vil omfatte forsyningsvirksomheder, der har ca. 80.000 ikke tilsluttede par-

celhuse eller boligenheder i flerfamilieejendomme, herunder bygninger i København og på Frederiksberg. I dette skøn indgår ikke parcelhuse og boligenheder i flerfamilieejendomme, der kan søge om tilskud fra lov nr. 5 af 3. januar 1992 om statstilskud til omstilling af ældre boliger til kraftvarme, jf. herved bemærkningerne til § 7.

Forsyningsvirksomhederne skal videregive tilskuddet som en kompensation til forbrugere, som tilslutter sig efter lovens ikrafttræden. Kompensationen ydes for boliger i parcelhuse og flerfamilieejendomme. Denne kompensation kan være en reduktion af tilslutningsudgifter eller rabat på varmepriser. Der vil blive gennemført bestemmelser til at sikre, at tilskuddet videregives på denne måde.

Tilskuddet gives således ikke med henblik på nedsettelse af det generelle omkostningsniveau i øvrigt i pågældende forsyningsvirksomhed.

Da tilskuddet skal kompensere for afgiftsforhøjelsen, vil det blive fastsat, så det svarer til mindst 4 års øget afgiftsbelastning i boligenheder med et typisk varmeforbrug, når afgiftsforhøjelserne slår fuldt ud igennem i 1998. For parcelhuse vil tilskuddet blive fastsat til 4.000 kr. og for boligenheder i flerfamilieejendomme til 2.800 kr. Et introduktionstilbud af denne størrelse må antages at være tilstrækkeligt motiverende for forbrugeren.

Ordnningen vil ophøre med udgangen af år 2000 under forudsætning af, at den forventede tilslutning i væsentlig grad er gennemført inden dette tidspunkt.

Forsyningsvirksomhederne kan selv yde yderligere introduktionstilbud inden for rammerne af prisbestemmelserne i varmforsyningsloven, og det eksisterende tilskud til færdiggørelse af fjernvarmen forventes at sætte virksomhederne i stand til at afse midler hertil.

Administrationen af den foreslåede ordning kan tilrettelægges enkelt og med en beskeden ressourceanvendelse. I øvrigt vil ordningen kunne administreres sammen med tilskud efter lov nr. 4 af 3. januar 1992 om statstilskud til færdiggørelse af fjernvarmen, den såkaldte netpuljen, for så vidt angår tilskud vedrørende forbrugere i nye forsyningsområder.

Den endelige tilrettelæggelse af ordningens administration vil blive fastlagt efter forhandlinger med de implicerede parter.

Lovforslaget vil blive notificeret for Europa-Kommissionen efter reglerne i Traktatens art. 92-94 om statsstøtte.

Ordnningen vil, under forudsætning af at den godkendes af Europa-Kommissionen, træde i kraft 1. oktober 1994, d.v.s. 3 måneder før ikrafttrædelsen af første trin af kulafgiftsforhøjelsen, således at varme-

forbrugerne får et incitament til at tilslutte sig kraftvarmenettet inden fyringssæsonen 1994/95.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det forventes, at der vil blive udbetalt kompensation til 60 - 70.000 nye forbrugere efter den foreslåede tilskudsordning (ud af et potentiale på 80.000 forbrugere). Med udgangspunkt heri fastsættes de samlede udgifter ved tilskudsordningen til 240 mio. kr. i alt, fordelt over årene 1995 - 2000.

Erfaringerne fra tilsvarende tilskudsordninger viser generelt en stor interesse blandt de potentielle modtagere. Hertil kommer, at en meget væsentlig del af forsyningsnettet vil være udbygget med udgangen af 1997, hvor tilskud til dette net efter netpuljen ventes at ophøre. Det forventes derfor, at en væsentlig del af udgifterne til tilskud vil blive udbetalt nogenlunde jævnt over de første 3 år fra 1995, hvorfor udbetalingsrammen fastsættes til 50 mio. kr. årligt, svarende til ca. 150 mio. kr. i alt i disse år.

De tilskudsberettigede forsyningsvirksomheder vil få tildelt en årlig tilsagns- og tilskudsramme efter ansøgning. Tilskud til forsyningsvirksomhederne vil blive udbetalt periodisk, hvorfor tilsagns- og udbetalingsrammen for de enkelte år ikke vil være sammenfaldende. Tilsagnsrammen for 1994 vil blive fastsat til 30 mio. kr. med udbetaling i 1995.

Det påregnes, at ordningens administration (meddelelse af tilsagn, varetagelse af udbetalinger, efterkontrol og revision) vil nødvendiggøre 2 årsværk pr. år i Energiministeriet, mens ordningen er i funktion, svarende til 0,6 mio. kr. årligt, hvortil kommer øvrige driftsudgifter svarende til 0,3 mio. kr. årligt. Herudover vil der kunne være behov for at anvende tilskudsmidler til udvikling og etablering af EDB-systemer til administration af ordningen. De administrative omkostninger ved ordningen afholdes inden for Energiministeriets eksisterende rammer.

Kommunerne vil ikke blive inddraget i administrationen, men vil eventuelt kunne bistå på enkelte punkter (eventuelt oplysninger om anden tilskudsgivning o.l.). Dette kan ikke antages at medføre øget ressourceforbrug for kommunerne.

Miljømæssige konsekvenser

Ordnningen ventes at øge og fremskynde tilslutningen til kraftvarme og dermed fortrængningen af individuel oliefyrring og i mindre omfang også elopvarmede boliger.

Det ventes, at ordningen vil bidrage til en øget gennemsnitlig årlig CO₂-fortrængning på ca. 130.000 tons.

Erhvervsmæssige konsekvenser

Momsregistrerede virksomheder får tilbagebetalt kulafgiften og vil således ikke blive omfattet af den foreslåede ordning. Der ydes ikke kompensation for virksomheder, institutioner m.v., der leverer ikke momsregistrerede varer og ydelser, selvom de efter kulafgiftsloven ikke kan få tilbagebetalt afgiften.

En fremskyndelse af tilslutningen vil generelt forbedre brugerøkonomien for allerede tilsluttede forbrugere, herunder erhvervsvirksomheder.

Endelig vil fremrykkelsen af investeringer i fjernvarmecomponenter, herunder varmevekslere, rør m.v., kunne føre til øget afsætning og teknologiudvikling i leverandørledet.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter lovforslaget etableres et statstilskud med henblik på at fremme tilslutningen til kulbaseret kraftvarme uanset stigningen i kulafgiften efter lov nr. 490 af 30. juni 1993 om ændring af lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v. og lov om kuldioxidafgift af visse energiprodukter.

Med hensyn til de bevillingsmæssige rammer henvises til bemærkningerne om de økonomiske og administrative konsekvenser.

Tilskuddet vil blive givet til forsyningsvirksomheder, der distribuerer fjernvarme i områder, der er udlagt til fortsat anvendelse af kulkraftvarme i planlægningen efter varmforsyningsloven. Der er i alt ca. 75 virksomheder, som distribuerer kulkraftvarme, hovedsagelig: Storkøbenhavn (CTR- og VEKS-fjernvarmesystemerne), Odense, Århus, Aalborg, Esbjerg, Herning, Randers, TVIS-systemet (Vejle, Kolding og Fredericia m.v.), Aabenraa, Kalundborg, Rønne og Grenå.

Afgørelsen af, om der gives tilskud, vil blive bedømt årligt ud fra forholdene i de enkelte distributionsvirksomheder. Der vil blive lagt vægt på, om virksomhedens prisniveau er højt i forhold til prisniveauet for kulbaseret kraftvarme i andre forsyningsvirksomheder i de senere år.

Varmeprisen skal efter bestemmelserne i varmforsyningsloven være omkostningsægte, og prisen vil således afspejle afholdte afskrivninger og henlæggelser samt finansieringsomkostninger ved udbygningen af kraftvarmenet. Prisen vil også afspejle en relativ lav tilslutningsgrad.

Priserne og kalkulationsgrundlaget anmeldes til Gas- og Varmeprisudvalget, som kan ændre priser, der ikke er omkostningsægte. Prisudvalget foretager en årlig statistisk bearbejdelse af de anmeldte priser.

Beregningsgrundlaget for varmeprisen vil være et gennemsnitligt årligt varmeforbrug for de relevante forbrugerkategorier, og prisen vil blive beregnet på grundlag af forbrugernes samlede årlige pris, herunder både fast afgift og forbrugsbetaling.

Til § 2

Fjernvarmeforsyningen skal videregive tilskuddet som en kompensation til de forbrugere, som tilslutter sig forsyningen efter lovens ikrafttræden, d.v.s. aftager fjernvarme efter dette tidspunkt.

Ved forbruger forstås den, der tegner kontrakt med fjernvarmeforsyningen, d.v.s. ejeren af et parcelhus eller ejendom eller ejer- eller andelsboligforeninger.

Tilskuddet gives som faste beløb for boliger i parcelhuse og flerfamilieejendomme. Tilskuddet for parcelhuse fastsættes til 4.000 kr. og for boligenheder i flerfamilieejendomme til 2.800 kr.

Der gives ikke tilskud til kompensation til forbrugere i ejendomme med blokvarmecentraler over 0,25 MW varmeeffekt, idet disse er omfattet af bestemmelser fastsat i medfør af varmforsyningsloven om tilslutning til fjernvarme og aftagepligt med 1 års frist.

Til § 3

Kompensationen kan bruges til at reducere forbrugernes anlægsudgifter ved tilslutningen (varmeveksler og andre husinstallationer, herunder etablering af vandbårne radiatorer ved omstilling fra elvarme), eller som et tilskud til de løbende varmeudgifter i op til 5 år. Valget vil bero på forsyningsvirksomheden, men det forudsættes, at midlerne ubeskåret videregives som kompensation.

Det vil blive tilskrevet, at tilskuddet anvendes efter hensigten, jf. bemærkningerne til § 7.

Kompensationens størrelse og art (tilskud til omstilling, introduktionsrabat, herunder dennes varighed) skal således angives tydeligt i aftalen med forbrugeren om tilslutning, således at denne vil kunne påse, at tilskuddet videregives som forudsat.

Til § 4

Ordningen administreres af Energistyrelsen.

Tilskudsadministrationen vil blive tilrettelagt så fleksibelt og enkelt som muligt. Der vil blive taget hensyn til erfaringerne fra andre tilskudssystemer, og der vil i størst mulig udstrækning blive anvendt EDB-sagsbehandlingssystemer. Den praktiske tilrettelæggelse og den daglige drift vil i øvrigt foregå i samarbejde med de berørte forsyningsvirksomheder.

Administrationen vil blive koordineret med planlægningen efter varmforsyningsloven, således at der kun kan søges tilskud til områder, der i den kommunale varmeplanlægning er udlagt til forsyning med kulbaseret kraftvarme. Endvidere vil ordningen blive koordineret med tilskud efter netpuljen, for så vidt angår tilslutning langs nye net.

Energistyrelsen vil en gang årligt indkalde ansøgninger om tilsagn om tilskud. I vidt omfang vil Energistyrelsen kunne tilvejebringe de fornødne oplysninger selv, og varmepriserne bliver anmeldt af forsyningselskaberne til Gas- og Varmeprisudvalgets register. Herefter vil Energistyrelsen efter nærmere fastsatte regler afgøre, hvilke fjernvarmforsyninger, der er berettigede til tilskud. Disse vil få meddelt et tilsagn om tilskud for det pågældende år, inden for hvilken ramme de kan indgå tilskudsberettigede aftaler med nye forbrugere om ydelse af kompensation.

Energistyrelsen udbetaler tilskuddet på grundlag af en ansøgning fra forsyningsvirksomheden, ledsaget af fornøden dokumentation for, at tilskuddet videregives ved aftalen med forbrugeren om tilslutning. Der vil f.eks. kunne kræves dokumentation via BBR-udskrift for antal af boligenheder i tilsluttede flerfamilieejendomme. Der vil blive fastsat periodiske udbetalinger under hensyntagen til en fleksibel tilrettelæggelse af ordningen.

Til § 5

Efter forslaget kan tilskud, som udbetales på ubestemt grundlag, bortfalde. Endvidere skal forsyningsvirksomheden efter stk. 2 tilbagebetale et tilskud, hvis det ikke videregives, eller hvis en forbruger, som har modtaget kompensation, hæver leveringsaftalen inden for 5 år. Ifølge Gas- og Varmeprisudvalgets praksis kan forbrugeren hæve en leveringsaftale imod at betale sit økonomiske mellemværende med forsyningsvirksomheden, hvorved virksomheden vil få dækning for tilbagebetalt tilskud efter stk. 2.

Til § 6

Det følger af bestemmelsen, at Energistyrelsens afgørelser om ydelse af tilskud m.v. ikke kan indbringes for energiministeren.

Til § 7

Der vil inden lovens ikrafttræden blive udarbejdet regler, der skal sikre ordningens gennemførelse. Der

vil bl.a. blive fastsat kriterier for at meddele tilsagn, regler om tilskuddets størrelse og udbetaling samt tidsfrister m.v. for ansøgninger. Endvidere kan der fastsættes kontrolforanstaltninger, f.eks. dokumentation for anvendelsen af midlerne.

Videre kan ministeren fastsætte regler om udformning af aftaler med forbrugere om kompensation, herunder om tydelig fakturering af kompensationsbeløbet over for forbrugerne.

Derudover fastsætter ministeren regler for, i hvilket omfang, tilskuddet kan modtages samtidig med statstilskud efter anden lovgivning.

Der vil ikke kunne gives kompensation efter den foreslåede ordning til huse eller ejendomme, som får tilskud efter lov nr. 5 af 3. januar 1992 om statstilskud til omstilling af ældre boliger til kraftvarme. Tilskuddet efter denne sidste ordning udgør for enog tofamiliehuse 16.000 kr. i grundbeløb og et tillæg pr. m² opvarmet etageareal på 150 kr. For flerfamiliehuse gives et grundbeløb på 16.000 kr. pr. bolig for de første 4 boliger og 8.000 kr. for de efterfølgende plus et tillæg pr. m² opvarmet etageareal på 200 kr., dog max. 75 % af de tilskudsberettigede udgifter incl. moms.

Det vil blive vurderet, hvorvidt tilskuddet kan gives sammen med anlægstilskud efter anden lovgivning til fjernvarmetilslutning, idet der vil blive lagt vægt på, om det samlede tilskudsniveau kan anses for rimeligt. Kommunerne kan høres om udbetaling af sådanne tilskud.

Udarbejdelsen af retningslinierne ventes delegeret til Energistyrelsen.

Til § 8

Det følger af bestemmelsen, at tilskud, der gives som kompensation til en forbruger efter § 2, ikke er skattepligtig, uanset om kompensationen gives i form af tilskud til denne, eller om kompensationen gives i form af nedsættelse af forbrugers betalinger til forsyningsvirksomheden.

Kompensationen vil være omfattet af ligningsloven § 7 F, stk. 2, hvoraf det fremgår, at udgifter, der dækkes af tilskuddet, ikke kan fradrages ved indkomstopgørelsen eller medregnes ved opgørelsen af grundlaget for skattemæssige afskrivninger og ikke medregnes til anskaffelsestallet ved opgørelse af skattepligtig fortjeneste ved afståelse af fast ejendom.

Forsyningsvirksomhederne, der skal videregive tilskuddet som kompensation til forbrugerne, er undtaget fra skattepligten, jf. selskabsskattelovens § 3, stk. 1, nr. 4.

Til § 9

Ifølge denne bestemmelse fastsætter energiministerens lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Det forudsættes, at energiministeren sætter loven i kraft umid-

delbart efter EU- Kommissionens godkendelse, dog tidligst den 1. oktober 1994.

Lovens bestemmelser om kompensation finder kun anvendelse for forbrugere, som tilslutter sig de omhandlede forsyningsvirksomheder efter lovens ikrafttræden.